

tra nos ut ex *legionis* vocabulo, que se Diabolus nominavit, inuiti Tertullianus^b. Dicitur Michael cum Angelis suis prelarij. Origenes d' intra nos etiam sit multos Angelos esse, itaque Psalmi aleterius accipit veritatem. *Benedic anima mea Dominum, omnia qua intra me sunt, nomini salutis tui.* At illi ex modo ito loquuntur, id est, *cetera metandi*, argumentantur. Angelos circum animam nostram veritati, & operari, lubit, penetrare, illabi, immisceri non posse in ipsam, sive infundere, & implore, ut loquuntur. *Partes a Magistro sententiarum citari*, præterea Bernardus. Hieronymus expponet Zachariam h: *Circumdabo dominum meum ex his qui militant mibi eunt;* & reverentes, ita loqui de Angelis cuiuslibet, iuxta presentem hunc locum nostrum. Quo fit, ut præter ordinarium unum rurelarem angelum quandoque ad unius etiam solius custodium vel curam in aliqua re particulare plures Angeli destinati possint, quosnon incepit dicere possimus designatos per sexagesima fortissimos illos, qui ambiebant lectum Salomonis, accinctos gladio, & ab dila. decessimus propero timore nostrorum: item per clypeorum, & armature omnis generis multitudinem pendente ex turri David X, ut explicat Nyssenus^c.

In circuitu timentium eum.) Paulo clarius cum Hieronymo, & Eusebiano Papa m, in circuitu, vel circulum, regnare, nemp̄ immittit, vel circumdat. *Timentes autem non timore servili præcise intelligi, sicut ante monili, Et spiritus eius.* Hieronymus, *Eruer. Addit. alibi v,* & præterea Isidorus o, & diripiatur ab adversariis, Quod non pertinet ad texum, nec alio potest referri, quam ad Angelum Domini. Sed tunc quid sibi vult, (Et diripiatur ab adversariis) Non dubito, quia apud Hieronymum verba illa contingent explicatione verborum Iiae de vinea p: Et eris in dispersionem. Isidorus autem cum Iaia eriam, quem citat, videtur confundisse diversas sententias illius, & Psalmi. Et fortassis Hieronymum transcripsit, coquæ lenius, quo ipse testimonio duos simul proqual.

m Epiph. 27
K. cap. 4.4
Lb. Hom. 7c

n inc. 5.16
o de Veter. Gen. c. 10.

p c. 5.5, &
sq.

A docens veribus illis indicari. Et Leo g ait Davidem hac dicendo accepisse quamdam superne dulcedine portionem, & in amorem castissimum voluptatis exarserit, ut spiritus omnibus temporalibus, ad edendam, bibendamque justitiam toto accenderetur affectus: & illis primi mandati appetenderet veritatem, dicentis: *Dileges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex terra mente tua, & ex terra virtute tua h: quoniam nihil et aliud diligere debet,* quam amare justitiam.

Juxta mysticum sublimiorum sensum eos convenient David, qui jam accedebat, ac illuminari fuerint, atque justificati, maximè per baptizatum, tum vero quoque per preuentiam. Itis tamquam regenerantes, sufficiatibus, proponit spiritualem cibum quo nutriantur, & crescant. Sic Paulus quoniam illuminatione guttationem conjungit: *Impoffibile est enim, eos qui semel sunt illuminati, gubernaverint etiam donum callest;* & participes facili sunt Spiritus sancti, gubernaverint nichilominus bonum Dei verbum. Eodem fere pacto Petrus inquit K: *Si euus modo geniti insinantes, rationabile, sine dolo concipiente, & B uis in creasatis in salutem,* si ramogeniūtis quoniam auleis ait Dominus. Ubiallufo est ad hunc locum, ut ostendimus in Commentario. De Eucharistia potissimum hic Psalmi, quem recitari voluisse Apollitos communionis tempore dixi, versiculos ab expositoribus intelligitus. Guitandus divinus panis, quia qui sunt expertes, ejus nequenit laporem comprehendere, sed guttari etiam porci dumtaxat in hac vita, satietate in futuram reservata, dilataque, ut Basilius docet. Sic quod ex eodem elicio, ad innatentiam scitissimi stomachi nostri tollendam, rali condimento irritandi, ac tali quasi aromatum confectione provocandi suimus: & si talis arribabo, prægustuque conceditur, quid erit, quando ad perfectam fructuositatem pertengimus? *Manna est quod nemo set, nisi qui accipit i.* Sapienter Augustinus hic ac re Christum infantiam simulacra scribit, ut David fecerat coram Achim m: *visum a Iudeis innum, dicendibus: Quomodo Achis, ut ante dictum est, valer. Quoniam haec?* vocet hic nobis carmen (nam

b Septem dicitur Spiritus domini in sermone.
c H. Ser. de omni, somnis, farraginis, Deut. 6.3.

d H. Ser. 4.5.

e H. Ser. 5.5.

f H. Ser. 5.5.

g H. Ser. 5.5.

h H. Ser. 5.5.

i H. Ser. 5.5.

j H. Ser. 5.5.

k H. Ser. 5.5.

l H. Ser. 5.5.

m Reg. 21.

n Reg. 21.

*Vers. 9.) Gustate, & videte; quoniam su-
minus; beatus vir, qui sperat in eo.*

Iuber, illos, ad quos habet hortationem, ut, quod se
dixit expertum, quodg; ratio confirmat ex angelica
tutela, velim ipsime experiri. Genuf suavissimum
animo percipit qui quis abdicata omnia alia externa sol-
itudine, totam jaſat in Deum curam suam, firmiter
ipſi inherendo, ac in eis quā finū conqueſtando. Gu-
iat porro magis, quam reflectit animum, & hoc ipsam
attentius perpendit; & quanto magis declinamus di-
parum saporem percipit, oꝝ amplius cognoscit, quod av-
diis amerit, ait Gregorius q; Nilii ſito in hac vita beatius
**Tom. 35. de
Evang.**
Ecclesiasticus
1. Evans. s.
**1. 21. de Civ.
e. 24.**
**1. 21. de Civ.
e. 24.**
In ipia iustitia multa multitudine dulcedinis Dei est,
quam in hac peregrinatione gaudentes, ut ait Augusti-
nus, non ad laterecum fumenter, elurimus eam capi-
tus, ac liturum, ut ea poterit futurum, quam vide-
bimus cum sicuti eſt, & implebitur quod scriptum eſt;
satiſtor quatuor manefestabitur gloria tua.

Auctor Operis imperfecte # explicat de suavi iug-
ge Christi, & onere levia, ut in expertis quidem sit
gravissima iustitia Christi, expertis autem suavis: lex im-
mitis mandatis in Ira: Christus mitis mandans propter
misericordiam, non ut puniat, sed ut salvet. x Sep. 18. 16
y Lus. 1. 12

miterit cordam, non ut puniat, ut trahat.
*Et iuvati gaudi beatitudinis, quem hic, ut licet, percepimus, interpretatur Bernardus, & Augustinus z, atque Cyrilus & Alexandrinus de vel parva etiam, sed vera cognitione verborum divinorum, unde quis faciliter judicet Deum bonum esse, & ut talem demiscetur. Athanasius, & Iuani sapientia vino, cuius proemium nobis Christus gustu aceto, ac felle gustato: Vel minima notitia de celestibus, Ariflorense, & le teste, pluris fit, quam aliquorum omnium; sed *ut pueris amarum in dulce, & dulce in amarum*, &c. Dicere, definitur oratio, sive illa Iuave profert sententiam ex Symposio decem Virginum. Fatus est opinio illa prima de Titulo, quod communio virtutum David intelligatur coram sacerdotice Achimelech, galilatis panibus praepositionis z, qui novos & Davidi videt alios illicitis gustus erat; quod estiam Aquila indicavit expponsit *versus dolos & pudicorum*, *Quando immutavit galum suum*, sicut lo dicebat David a rege Saulo misum a, quam tamen non esset; ita Christus b se panem c e coelo misum, quam ramen non esset ut e coelo manna: & in Eucharistia faciem panis habet, nec est panis guttum*

Cui suavis Deus, despiciunt cetera, & illi suave
carere suavitibus nigrarum, quasi amittere me
tus olim fuerat, tam dimittere gaudium et, quam
Deus vera, & summam suavitatem, ejiciens illas, intrat
pro illis, ut de le ipso testatur Augustinus e. Hoc
peculiariter Sapientia donum nominat Bernardus f,
e 15. s. 20.
§ 2 conf. e. 9.

rum et Comediam panem meum, cum melle meo; bibi vinum meum cum latte meo, exponit de Eucaristia: quae si sancte, inquit, medietur, tantum ducedis coelestis alimonie affect, & suavitatis fructum, ut recte cum David dicere queat; *Gustate, & videat quam suavis est Dominus* Aponius b ad euudem modum declarat unum quod est in Cantico: *Frustra ejus dulcis gustatu meo, tum praeuentem Psalmi intentationem de Eucaristia.* De hac præterea Cyprianus d profert illum eum locum alii, item Origenes e. & Ambrosius f. Quin etiam Rab. Moses Hadarian, quem retinet Galatinus, & hoc loco Nobis beneficis exposonet verba Psalm. CXXV: *Qui dat eam omni carni, terribilis intelligi ex verbis nostris;* *Gustate & videate* &c. quia panis, inquit, quem dat Deus omnibus ipse est caro ejus, & dum gustauit panis, convertitur in carnem. Et hoc erit mirabile magnum. Que pauca verba, utriusque illi Auditors nobis notant, si bene examinatur, de conversione panis in corpus Mel-
si intelliguntur.

Vers. 10.) Timete Dominum omnes sancti ejus: quoniam non est inopia timentibus eum.

Ne suavitatis illiciens, delectansque rapiat, & præcipite, retinere timor dicit. Iuvans Deus: at
etiam iulius. Parentum reverenter preceptis Dei, &
perdurandum in iustitia, & in amore ipsius, ut bene-
ficioum suavitatem gulfare cum fructu possit. Illud si
teceris, noli dubitate definita beneficia: ex locupletissimo
Dei penitus appetiti afatim semper quod proma-
tur, nec pars est adverius eos Deus qui timent, &
colant illum. Accessisse, ac illuminatum esse, quod
est incipiente, gulfavisse, quod profectum denotat, non
iustificat. Timor castus, & filialis proprius fandorum,
& perfectorum, charitatem perfectam, perfectionem
vinculum & inclusus, accedit oportet. Per hunc in-
timorem, ut Iulmo dixi decima ova*toe*, ubi fandus,
& permanens in seculum *lauci* appellatur, vehemen-
tissime timer quis, neullo pacto dilectum offendat, &
idcirco diplicet accuratissime quid faciat, ut placat
quid, ne dupliqueat, vitet.

Colligunt nonnulli, ad beatitudinem requiri actum intellectus & voluntatis. In his beatitudine conflat, cognoscere & amare, ut ait Hugo Victorinus. *Gustate, inquit Scriptura, & videte quoniam suavis es Dominus.* Igitur gaudia dilectionis: in videte cognitione est. De bonis exterioribus principi posset, ut ea quae ante videantur, quam gaudia, ne gustata afferrante mortem: spiritualia, & divisa, oculis, ut dicunt, clausis gustari possunt, in quibus periculis nihil: salubris saporis multum. Videantur quidem parentes primi, primiti quam gaudent, veritum potum sed oculis corporis magis, quam mentis: sed post gustatum: quos apertendo mendax. Tentator promulgerat mentis oculos, excaecans, & nimis ante apertis exercitum ad pomum cœli, adhuc aperti magis sunt ad turpem affectionem. Solent qui pertipicatis animo cernere quid volunt, corporis claudere oculos. hi quo apertiores, hoc interni ad intelligendam signiores. Nec videt, nec gaudet, qui neque quid faciendum sit, intelligit, neque facit illiteratus & malus: Vider, non gaudet, litteratus malus: gaudet, non vider, illiteratus bonus: Utrumque facit litteratus bonus: sicut Jonathan simul mel gaudet, et spissum sapientia, & sibi omnes omnia superaret, & est thesaurem habulatus, & spiritu timori non repelitus est Christus. Hac demum ratione, timentibus Dominum non est inopia, id est, non deficit perfectio, ut expone Badius filius, & quae per le consitit in eo quod dictum eius Hieronymus item in laiā *I hoc notat ut etiam habeat* fecerit proferens, dicentesque: quid post multos virtutum gradus ad huiusmodi timorem pervenirent? Quia pateret ex Apocalypsi *Timere Dominum & dare ei templa.* Quod esti fandis huius vita dici videatur, docuit tamen P. decimo viii Beatis convenience: quamvis Bernardus vel fidei folis mortalibus beatis: *Timere Dominum & omnes sanctieles.* Quod Verum est, si timore respectetur, ut pericula connotat quo timentur. Quo pacto Jane lancetus Doctor loquitur, & in dicto. *Psalmi decimo octavo, & in aliis Psalmis, & in aliis libris nostris disputatum latissimamente honesto Scriptura, & ut in Beatis pishabat locum: priore autem Psalmo & de providentia Dei circa res vestitū necessariās, non sunt eadem incoliter & fastidiosi inculcanda.*

Recet Thom s post Augustinum, quem citat es-
tientes, fitientes, inopiam patientes, admonet dicit: Deum quicunq; munere, nutritoris, & medici; ut medicu-
m, subtrahere autem nutrimentum infirmo, faceretur ut elutias, & sitiat, quia expedit sanitati; ut nutritorium, & suppedine que necessaria sunt.

ullianus & alii respondebant, si eloquentibus per libidinum, dixi in Commentario Petri, & eccl. annos Turrian. & noster. Sed in extu vel Petri vel Procopii non ambo modus esse. Ita tamen etiam lego legile Clementem Alexandrinum & Pro quoniam Hieronymi Lorini in Psalm. Tom. I.

piz subvenit Deus; attamen Beatis etiam convenit. A nus, ad verbum Hieronymi sequens versionem, Hic ronimo tamen plus centum quingaginta annis senior, ut propterā ipsa mīhi sint quia Pontificis illius nomine circumferuntur Epitola. Quia regium, & lāvum animal, Leo, in dexterō partem de divite crudeli dicitur, ut vidimus Psalmis prioribus aliquoties, qui sapio vivit, & quod rapuit, mordicus retinet, & degor plehem Dei sicut se ap panis f.

Incredibilis impudētia Hæreticorum est, ex infinita prop̄ rabie adversus sanctos eorum habidores, ut non dubitent negare illos ibi sanctos alios nosse scrip̄ram, aut commendare nobis, quām viventes adhuc in terra pauperes. Hoc his ipsis verbis Lambertus Danzus a Calvinianus scrip̄tum reliquit, quem bene confusat. Feaventius b. In promptu lūntalia argumenta multa. Similis isti locus Psalmi trigrediū: Dilegit Dominum omnes sancti ejus.

Quibus de causis dici sancti possint hic adhuc viventes, etiam qui iusti non sunt, alii docui: & si de timore servil agatur, ad eum invitare etiam tales, & quidem dum iura tales, timere eo modo possunt. Secundum veram sanctitudinem appellati sancti timent filial timore, ac tales aliquos esse vere, propriè sanctos, quod ali pernigran Hæretici contendentes quales ipsi sunt, tales omnes esse, hoc est, peccatores (quo modo impurissimus Nero, ceteros ex le judicari) in partu contaminatos d) hoc ex loco, & ex hujusmodi multis aliis, colligimus. Qui hoc de viventibus assertur, æquè de defunctis docent in sola externa non imputatione peccatorum inherentium, ac remanentium sanctitudinem, justitiamque confitente. Sed misericordia misita.

Non est inq̄ timentibus cum,) Inopinatum rerum externarum p̄e intelligi, quia Deus pauperem adjuvise, in alio Psalmo cavit: sed & ipsi ipsius commode intelligi potest, quām lantorum timor tollat. Transfixa hic anima membra tamquam clavis tenet f, ut non mons sit Basilius, protius impunis peccati, & obliteretur occasione vitemus, nec illa ad complectendam virtutem nobis desit faciūtas, & nihil non vereamur nihil contemptum transilimus, quod pietatis ruenda conferat; & ad omnia obeunda timor nobis præsto sit.

Vers. 11.) Divites eguerunt, & esurierunt, inquirentes autem Dominum non minuerunt omni bono.

Turbari justos, manefatos, timentes Dominum, præspiritus impiorum, ut Davidem in alio Psalmo. Je remianus b, Habacuc, Job c: nec ita simpliciter verum videatur, inopinatum timentibus, non esse, quām ad impius redigant interdum in illam, & extrema que cogant pati. Sic cogitamus suffocat laqueum caudili, ut in Augustinus, nisi spirituali cogite: Occurrit ergo Propheta, dicitque, illos ipsos opulentos quondam, & potentes, ne Deum timent, nec hominem reverentur, in extremam egrediat redactos à Deo, præterquam quod in mediis divitis esset iis, quas concupiscunt: semper enim avatus esset mihi spiritualibus autem quæ sola vera, solidaque sunt, omnini caret, Iustus Deus, & externa procurat necessaria bona, ut priore versu dictum est, & cum ipso Boni infinito, qui in immunitu corde nostro major est, Deo adhaerent, penuria aliorum bonorum non sentiunt, vel non curant.

Ditissimi prius Belisarius postea cœcari, stipemque mendicantis exemplum nobile alia & commorari, nec desiderante utroque generale amara perlura. Quo pertinente etiam, quæ Psalmo precedente tractata fuat, ad illud: Et alat os in fame, Tempore famis, egenitus, ac euriuentibus dividens, pauperib⁹ vidua, & Prophe tæ pacibantur q, Hebrei, & eorum affectæ Christiani explicant, vim faciendo in propria acceptione lenam: plus profecturos, qui ablineant omni iniustia, quām rapido, prædanique quia leones ipsi, & alia feia ad prædam nra tæp̄ famescunt, quām suis Deus pacat, Eiam quoque p̄ corvum rapacem vel, perituras potius festum de omni illo bono, quod te Moi ostentum promisit Deus a, ita ut meritò Basilius, facti nimis collatione ad sumnum bonum, quod omnia continet, a Enod. 38. bonus neget nominandum, qui hac perficiunt tempora volupitate, atque, quod haec divitias, aut quāta libet dignitas prærogativæ hocce corruptivum corporis spectantes, in boni alicujus ordine constituit, is venerabile, ac sanctum, & Deo soli conveniens nomen pra se ferrent propensionem majorem erga Doctores Ecclesiasticos, & editionem receperam.

Divites eguerunt, & esurierunt,) Hieronymus, leonis Hoc sibi vult Θεόν Κεφαλί, itaque legit Eutychia-

pauperes, sed spiritu pauperes thesauri vocantur Ecclesiæ Laurent., quoniam in iis Christus est, & Christi fides, ut ait Ambrosius b. Hic in fine habent Biblia Graeca Sixtiana, διάθεσις.

Vers. 12.) Venite filii, audite me: timorem Domini docebo vos.

Q uia prius timere jussiter Deum omnes sanctos, profita utilitate etiam temporali, invitans omnes, recipiens magis adhuc se doctrinum quid sit hic timor quamvis utilis. Assumit autem personam optimi patris magnificus, benevolè appellans filios, quo solet modo pater familiæ, dux, doctor, artifex, aut quipiam inferiores non tam erat, quam gradu, nominare, vel tamquam dux commitentes, utpote illos, qui consurgant ad eum in Odollam e. Christus ipse parvus vocat p̄fectorates d, discipulos post resurrectionem, scilicet canatas, Numquid pulmentarium haberent, & Paulus, e Galatas, filios f.

Doctores porrò de David juu proficitur, quia certus erat, quod p̄sp: Domini loqueretur per ipsum, & formo eius per linguam ipsius g: id est, Dominum ipsum ducendi munere fungi, qui pater omnium blandè filios provocat ad discendum, ut ait Clemens b Alexandrinus. Quamquam, quod attinet ad Davidem, Theodosius annotat, ab eo supradictum simpliciter, sanctis, ut timenter, non tamen doctores, sed utrūque aggraviari contra pauperem superbum: Christus quoque beatitudini pauperum subiunxit mitum beatitudinem k.

De divitis spiritualibus, & fame, non dixi cum Enarratoribus, locum hunc intelligi potissimum debere,

quāvis literalis de externis bonis sit sensus: docuit præterea Hieronymus, in Iaiam l: Nam si de simplici fame accipiamus (Quanti, inquit, sancti persecutio ne moriuntur fame, & egestate conferti, quanti iusti resurunt, & impii cruditatem diftenduntur;) Gregorius m idem feret dicit. Quamquam quod autem, si de exteriori fame intellegitur, divites non futuros, qui pati possunt, ut nec pecunia comparari panis queat, quam tamen Deus timentibus, & inquietibus se ratione quadam particuli proceret.

Ambrosius, & citato, & alio rursum loco n̄ spirituali para-

solas veras divisas demonstrat esse, tractans illud para-

doxum: Quod solus sapiens sit verus diuīs, quoniam sole-

constitutum cœvit, & in conplexo Dei lo-

cuplem, in sebit Petrus o. In hujus interpretatione

piura diximus, & multa sunt, quæ p̄gare dicuntur ab

Ambroso. Hoc deum cœgitare: & divitem dumtaxat esse

qui abundet: non abundare qui animo sit contradictrior, &

angustior: regnum ecclorū effe pauperum: & egere, & p̄ Mat. 7. 2.

esurire, qui habentes scripturam cheflorum colectum,

non intelligent, nec ullum spiritus gratia gauſt cibum.

Judos ut priori alio loco intelligit) aliquid in-

divitium sapientiæ, & scientiæ Dei nominari ab Apo-

stoli: Davidem in via testimoniorum divinorum de-

statum, scis in omnibus divitiae r.

Inquietus autem Dominus, non minuerunt omni bo-

nus.) Palaer Romanum, & Ambrosianum, & Casi-

dorus, non deficitur. Hiero-

nymus, & Eutychianus Papæ: Quæris tuum De-

minum non deris opere bonum, scilicet est: Non derit

ullum bonum. Solent Hebrei propositione negante,

pone ore proposito. Sic in Psalm. XLVIII. u: Quum u. vers. 18.

interierit (dives) non sumit omnia idest, nil: & in Apo-

calypsi x Omnes maledictum non erit amplius, hoc est, x. 22.

nullum.

Omnis bonum intelligit quidem obvio primo sensu ad

vitam tolerandū necessarium, alimenta, & quibus te-

gamur, quibus contenti sunt cultores pietatis ad omnia

valent, & habentis promissionem vite, quæ nunc est, y. Tim. ult.

& futura z. Sed accipi etiam potest iusta sublimior

senium de omni illo bono, quod te Mōi ostentum

promisit Deus a, ita ut meritò Basilius, facti nimis

collatione ad sumnum bonum, quod omnia continet, a Enod. 38.

bonus neget nominandum, qui hac perficiunt tempora

volupitate, atque, quod haec divitias, aut

quāta libet dignitas prærogativæ hocce corruptivum

corpus spectantes, in boni alicujus ordine constituit, is

venerabile, ac sanctum, & Deo soli conveniens nomen

ad res fragiles, & nullius momenti traducit. Ipsius

paup-

erit, H. 11. 3.

more hoc loco fumere proceri, immo & illum, quo

replendum Christum prædicterat Prophetæ i, licet non

propterea, sed propter alios, qui tamquam parvuli, eo

indigent. Quid alter Iustinus accipit k, quasi cellula

ra effient dona Spiritus sancti in Iudea post adventum

Christi, ante quem Salomon peculiariter habuebat

spiritum sapientiæ l, Daniel intellectus, & con-

fili: Mois, fortitudinis, & pietatis; Elias, timoris,

Alioquin communis opinio est, in qualibet iusta una

cum gratia justificante dona omnia Spiritus Sancti reperi.

Lorini in Psalm. Tom. I.

G 3 fece-

ab infante timere Dominum. Hæc præcipua, pri-

maque doctrina, quam qui præfunt, tradere iuis de-

bent, salutem animæ ante omnia procurantes, atque

Episcopali implentes in privata domo, & Ecclesi-

asticum officium, ut Augustinus admoneat, in privata

domo munus.

Chanaan p, & Archiyanagogi pro filia q, & Regul

profili r, Job s, pro suis exemplis. Carne plurimi

corporæ, non animas, quemadmodum Reipæ cruci-

fixorum curvatur cadaver filiorum sicuti subser-

vens supra petram, nec dimittens aures lacrare est per

diem, neque bestias per noctem t. Patres carnis de-

bene eruditores carnis esse, idèque merentur reves-

tiā. Lege cura ita Aristeolem x, de qua

nos item alibi. Indignatur vehementer Chrysostomus

detrectans hanc artem edicare, quoniam tanto studio

artibus videntur y.

Ambrosius p̄ acclari operis de Officii exordium ducit

ab istis verbis, profitos imitate velle hinc humilitatis

magistrum. Quam dicit timorem Domini, qui commun-

is videtur esse omnibus, at exprefſe inſigne vere-

cundis: ſimiliter quod ipse timor fit initium sapientiæ,

& effectus beatitudinis preceptoris ſapientiæ

prudentie significative. Subdit, unum verum magistrum

esse, qui ſolus non didicerit quod omnes doceat: ſibi

neceſſe prius dictere, ſicut hic, profectum, quod

procedat, nemini eſſe, qui doceat non egeat, dum

vivit.

Rabbi Samuel Marochianus, qui Christianus factus,

de Meſie ſcripsit ad ventu, exiliat s̄ hic vaticinum

continuerit de Christo, qui doctrus effet Apolitos: nec

populus Hebreorum in veteri Testamento appella in

numero multitudinem filiorum Dei, fed in singulari.

Videor mihi, quod attinet ad loquendū formulam, hoc polle re-

ſellere. Iaias a inducit Deus loquentem: Filios enu-

tri, & exaltavi, &c. Sic etiam expedit in Cantico ce-

rendo Mois filii nominantur a Deo cum exprobatione

b. Non hic ignoror, neque valde iolidum reor hinc

effici ad id, quod contendit, argumentum.

Seniores filii, fortassis haec utitur voce quiaſ ad alpha-

betarios pueros (qui hanc Psalmitis, ut Sedulii, ac Na-

Zianenzi quidam verius) & simplices, cum quibus te-

moctuū libenter Deuse, & arcana libenter revela-

d, & quibus initio conditionem hanc exigit, ſicut Pla-

to a tu, ne quis ayspergiveret. Tales abigi a tē

Christus nollet, fed implexabatur, & benedicebat

f iis. Sapiens quoque invitans ajebat: Si quis est par-

ulus veniat ad me. Solent Doctores, inquit Euthy-

mias, habere discipulos filiorum loco, eo quod fingant

illos quodammodo, ac forment ad virtutes, ac peni-

velut novi patres, eos iterum generent. Sic quidem

loquitur Paulus Galatius b: nec doctri præfertur

morum fatis habet gratia potest, cui quam genito-

ribus fatus debet. Itis pueris primorum loco elemen-

torum, timor Domini proponit edicendus i,

C. 1. 3. 32.

Timor Domini doceat, & disci, & arcana libenter revela-

d, & quibus initio conditionem hanc exigit, ſicut Pla-

to a tu, ne quis ayspergiveret.

Veritus.) Aquila, A' rogo Læs, Ropelite, quasi ve-

nire fit non tam corpore, quān animi attentione, & ad

exaudiendum obediens inquit promptitudine, ut alias

doctores k. 7. 34.

Timor Domini.) A filio non timor discendus pro-

prius debet, sed amor, & honor a feris tervis l. Nihilominus

in infantilitate filii terroris, minis, pueris quoq;

coercentiū sunt: & non tantum de imperfecto timore

feruntur, verum etiam de processu ejusdem, utique ad

perfectum. Caver Hugoſis argumentum, ut probet

Hugoſis deſtili timore fermonem effe, qui ſit conjunctus cum

duplex. Hugoſis

peccat bonus fit Pater, qui p̄d̄ amicis effe, non amor,

& quoniam Latinam vocem à Græca derivat. Non mo-

nerem, niſi zuctoris errandi cauſam dare. A familia

filios deducit illudorsm, in qua hi fuit primi.

Doctorem humilitatis ab Ambroſio

vocatum, vidimus. Doctor idoneus, qui quod docebat,

metym. 5.

b. 1. Hesec.
c. 2. et Cantic. 7
d. 4. Strom.
e. 6. Septenarii
f. & octonarii
g. numeri
mysteriorum.

A: 1. Orem abudavit malitia, & lingua tua complicita-
tur infidus; quod vulgo legimus, cencinabat dolo. Doli,
& infidus non differunt, vel hoc certe sine illis non sunt
quamvis illi latius patentes sed utraque verantur in le-
xendo proximo. Præcipit Paulus: Omnis sermo malus
ex ore vobis non procedat, sed si quis bonus ad adjicatio-
nem fidei, ut de gratiam audiensibus. Ab abstinentia,
& negatione mali exorditur David, antequam præci-
piat de positivis, ut vocant, & affirmativis. Nam.

Prohibe linguam tuam à malo.) Hieronymus, & Eu-

rychianus, Cufoli: Augustinus, Platerius Romanus,
Ambrosianum, & Calcidorius, & Ambrosius, &
Cohibe. Cyprianus, Conine. Tertullianus, Compescit:
Alii, Averro. In prima Epistola Petri in tertia perio-
da, Coriscus, Græci, & Græci, & Hebraicæ, Næfus.
Cufoli, cava, & terc. veluti claudo, imposita custo-
dia, & ostio circumstantia b.

Milum, quod vitare linguam oportet, multiplex est,
blalphemia, maledictum, contumelia, & alii sub his for-
ma. Se numero & noster, & ali sacri Autores in lin-
guæ peccatarum inveniuntur, ac priore quoque ante alia
loca, qui propensissimum, ut Basilijus notat, & multi-
forne, ac præter se ferè ceteris peccatis ira, con-
cupiscentia, iniquitas, & aliis permultis. Non sufficit
bi rem laboris, atq; Augustinus, sed membrum, quod
inter omnia membra civi mœves, ipsum tibi præcepti refe-
nere. At Jacobus scribit, Lingua nullum hominum
domare posse, & inquietum malum esse, plenumque ve-
neno mortifer. Et homo domat foras, inquit idem l.,
Augustinus, non domat linguam, non domat leonem, & non
refrænat sermonem: domat ipse, & non domat seipsum: do-
mat quod timet, & ut se domet, non simet, quod timet
Deum, & recedens à male, & in simore Domini declina-
tur à male f. Non potest recuperare lanitatem, qui
prius a le non depulerit morbum, nec recalcere, qui
non excutierit frigus, ut at Basilij. Solù malum non
admittere, ait Hilarius, non habet laudem, nisi ma-
li abstinentiam etiam gloria boni operis consequtatur:
& Satyricus b.

frustra virtutum vita veris illud,

Si te alio pravum desorseris.

Legi præcepta patrum negantia, partim affirmantia
erant, quorum magnum numerum recentet Rab Moses
i: ex illis trecenta sexaginta quinque: ex istis ducenta
octo decem. Surgere paralyticum de lecto k, Gregorius
l exponit: declinare à male: portare lectum, & ambula-
re, facere bonum: atque m. prius evelendum appetitum
oportet, ut polcea possides largiæ. Circumcisio
prodest, si legem oberves n, hoc est, ut Origenes o de-
clarat, abscindit vita, cessareque à malis, si facias bo-
num, quia perfectus esse non potest, qui nihil agit mali,
sed si aliquid facit bonum. Terram occupat, qui non fru-
stificat obnoxios excisioni, flaminique, ut notat Grego-
rius q. Declinat à male, qui non facit, quod obicit, ait
Tertullianus: facit bonum, qui addit influxu quod
prodest. Prior præcepto improbat, inquit Hierony-
mus, otium / poteris, imperatur studium: ibi ani-
mum coereetur, hic inicitur: illic fecisse, hic non feci-
se culpabile est: & hic ordo disciplina, ut Ambrosius s
doceat, ut ab inferioribus ad perfectiora contendas,
Christianis quidem, jam ab ipso principio professionis
non modò cavenda prohibita, sed facienda quoque im-
perata fuit. Tamen primum principaliiter intendit, ut
scribit Thomas a vita mala: proiectior autem effectus
præcipue studeat facere bona.

Quid si Deus in Iudibus Job posteaquam negavit
esse ei similem in terra, simplicem, rectum, ac timetatem
Deum, dixit esse, tandem postremo loco adjectit, re-
cedens à male. * Reponder Origenes, ut plurimum
ceceros homines boni, quæ agunt, aliquid operis mali
misere, paucos sicut Job ita veraces, irreprehensibiles,
justos, cultores Dei reperiunt, ut hæc omnia agentes, ab-
stinentia le ab omni re mala. Alioquin in declinatione ma-
li est initium, perfæctio in eo, quod faciamus bonum, ut
Hieronymus docet x.

Philipus Solitarius rationem pœnitentie in eo do-
cet esse, ut diabolus, & a male averti, ad Deum, & ad
bonum convertatur: tenebris, ad lucem: ab his, que
præter naturam, ad ea, quæ secundum naturam. Hoc
David velle, Chrysostomus probat testimonio, qui cum
explicans, ait, non idem esse à peccatis desinere, & ju-
stum esse, non satis discendere ab improbatitate, ut ju-

y. vers. 27.
z. 28.
a. 29.
b. 30.
c. 31.
d. 32.
e. 33.
f. 34.
g. 35.
h. 36.
i. 37.
j. 38.
k. 39.
l. 40.
m. 41.
n. 42.
o. 43.
p. 44.
q. 45.
r. 46.
s. 47.
t. 48.
u. 49.
v. 50.
w. 51.
x. 52.
y. 53.
z. 54.
a. 55.
b. 56.
c. 57.
d. 58.
e. 59.
f. 60.
g. 61.
h. 62.
i. 63.
j. 64.
k. 65.
l. 66.
m. 67.
n. 68.
o. 69.
p. 70.
q. 71.
r. 72.
s. 73.
t. 74.
u. 75.
v. 76.
w. 77.
x. 78.
y. 79.
z. 80.
a. 81.
b. 82.
c. 83.
d. 84.
e. 85.
f. 86.
g. 87.
h. 88.
i. 89.
j. 90.
k. 91.
l. 92.
m. 93.
n. 94.
o. 95.
p. 96.
q. 97.
r. 98.
s. 99.
t. 100.
u. 101.
v. 102.
w. 103.
x. 104.
y. 105.
z. 106.
a. 107.
b. 108.
c. 109.
d. 110.
e. 111.
f. 112.
g. 113.
h. 114.
i. 115.
j. 116.
k. 117.
l. 118.
m. 119.
n. 120.
o. 121.
p. 122.
q. 123.
r. 124.
s. 125.
t. 126.
u. 127.
v. 128.
w. 129.
x. 130.
y. 131.
z. 132.
a. 133.
b. 134.
c. 135.
d. 136.
e. 137.
f. 138.
g. 139.
h. 140.
i. 141.
j. 142.
k. 143.
l. 144.
m. 145.
n. 146.
o. 147.
p. 148.
q. 149.
r. 150.
s. 151.
t. 152.
u. 153.
v. 154.
w. 155.
x. 156.
y. 157.
z. 158.
a. 159.
b. 160.
c. 161.
d. 162.
e. 163.
f. 164.
g. 165.
h. 166.
i. 167.
j. 168.
k. 169.
l. 170.
m. 171.
n. 172.
o. 173.
p. 174.
q. 175.
r. 176.
s. 177.
t. 178.
u. 179.
v. 180.
w. 181.
x. 182.
y. 183.
z. 184.
a. 185.
b. 186.
c. 187.
d. 188.
e. 189.
f. 190.
g. 191.
h. 192.
i. 193.
j. 194.
k. 195.
l. 196.
m. 197.
n. 198.
o. 199.
p. 200.
q. 201.
r. 202.
s. 203.
t. 204.
u. 205.
v. 206.
w. 207.
x. 208.
y. 209.
z. 210.
a. 211.
b. 212.
c. 213.
d. 214.
e. 215.
f. 216.
g. 217.
h. 218.
i. 219.
j. 220.
k. 221.
l. 222.
m. 223.
n. 224.
o. 225.
p. 226.
q. 227.
r. 228.
s. 229.
t. 230.
u. 231.
v. 232.
w. 233.
x. 234.
y. 235.
z. 236.
a. 237.
b. 238.
c. 239.
d. 240.
e. 241.
f. 242.
g. 243.
h. 244.
i. 245.
j. 246.
k. 247.
l. 248.
m. 249.
n. 250.
o. 251.
p. 252.
q. 253.
r. 254.
s. 255.
t. 256.
u. 257.
v. 258.
w. 259.
x. 260.
y. 261.
z. 262.
a. 263.
b. 264.
c. 265.
d. 266.
e. 267.
f. 268.
g. 269.
h. 270.
i. 271.
j. 272.
k. 273.
l. 274.
m. 275.
n. 276.
o. 277.
p. 278.
q. 279.
r. 280.
s. 281.
t. 282.
u. 283.
v. 284.
w. 285.
x. 286.
y. 287.
z. 288.
a. 289.
b. 290.
c. 291.
d. 292.
e. 293.
f. 294.
g. 295.
h. 296.
i. 297.
j. 298.
k. 299.
l. 300.
m. 301.
n. 302.
o. 303.
p. 304.
q. 305.
r. 306.
s. 307.
t. 308.
u. 309.
v. 310.
w. 311.
x. 312.
y. 313.
z. 314.
a. 315.
b. 316.
c. 317.
d. 318.
e. 319.
f. 320.
g. 321.
h. 322.
i. 323.
j. 324.
k. 325.
l. 326.
m. 327.
n. 328.
o. 329.
p. 330.
q. 331.
r. 332.
s. 333.
t. 334.
u. 335.
v. 336.
w. 337.
x. 338.
y. 339.
z. 340.
a. 341.
b. 342.
c. 343.
d. 344.
e. 345.
f. 346.
g. 347.
h. 348.
i. 349.
j. 350.
k. 351.
l. 352.
m. 353.
n. 354.
o. 355.
p. 356.
q. 357.
r. 358.
s. 359.
t. 360.
u. 361.
v. 362.
w. 363.
x. 364.
y. 365.
z. 366.
a. 367.
b. 368.
c. 369.
d. 370.
e. 371.
f. 372.
g. 373.
h. 374.
i. 375.
j. 376.
k. 377.
l. 378.
m. 379.
n. 380.
o. 381.
p. 382.
q. 383.
r. 384.
s. 385.
t. 386.
u. 387.
v. 388.
w. 389.
x. 390.
y. 391.
z. 392.
a. 393.
b. 394.
c. 395.
d. 396.
e. 397.
f. 398.
g. 399.
h. 400.
i. 401.
j. 402.
k. 403.
l. 404.
m. 405.
n. 406.
o. 407.
p. 408.
q. 409.
r. 410.
s. 411.
t. 412.
u. 413.
v. 414.
w. 415.
x. 416.
y. 417.
z. 418.
a. 419.
b. 420.
c. 421.
d. 422.
e. 423.
f. 424.
g. 425.
h. 426.
i. 427.
j. 428.
k. 429.
l. 430.
m. 431.
n. 432.
o. 433.
p. 434.
q. 435.
r. 436.
s. 437.
t. 438.
u. 439.
v. 440.
w. 441.
x. 442.
y. 443.
z. 444.
a. 445.
b. 446.
c. 447.
d. 448.
e. 449.
f. 450.
g. 451.
h. 452.
i. 453.
j. 454.
k. 455.
l. 456.
m. 457.
n. 458.
o. 459.
p. 460.
q. 461.
r. 462.
s. 463.
t. 464.
u. 465.
v. 466.
w. 467.
x. 468.
y. 469.
z. 470.
a. 471.
b. 472.
c. 473.
d. 474.
e. 475.
f. 476.
g. 477.
h. 478.
i. 479.
j. 480.
k. 481.
l. 482.
m. 483.
n. 484.
o. 485.
p. 486.
q. 487.
r. 488.
s. 489.
t. 490.
u. 491.
v. 492.
w. 493.
x. 494.
y. 495.
z. 496.
a. 497.
b. 498.
c. 499.
d. 500.
e. 501.
f. 502.
g. 503.
h. 504.
i. 505.
j. 506.
k. 507.
l. 508.
m. 509.
n. 510.
o. 511.
p. 512.
q. 513.
r. 514.
s. 515.
t. 516.
u. 517.
v. 518.
w. 519.
x. 520.
y. 521.
z. 522.
a. 523.
b. 524.
c. 525.
d. 526.
e. 527.
f. 528.
g. 529.
h. 530.
i. 531.
j. 532.
k. 533.
l. 534.
m. 535.
n. 536.
o. 537.
p. 538.
q. 539.
r. 540.
s. 541.
t. 542.
u. 543.
v. 544.
w. 545.
x. 546.
y. 547.
z. 548.
a. 549.
b. 550.
c. 551.
d. 552.
e. 553.
f. 554.
g. 555.
h. 556.
i. 557.
j. 558.
k. 559.
l. 560.
m. 561.
n. 562.
o. 563.
p. 564.
q. 565.
r. 566.
s. 567.
t. 568.
u. 569.
v. 570.
w. 571.
x. 572.
y. 573.
z. 574.
a. 575.
b. 576.
c. 577.
d. 578.
e. 579.
f. 580.
g. 581.
h. 582.
i. 583.
j. 584.
k. 585.
l. 586.
m. 587.
n. 588.
o. 589.
p. 590.
q. 591.
r. 592.
s. 593.
t. 594.
u. 595.
v. 596.
w. 597.
x. 598.
y. 599.
z. 600.
a. 601.
b. 602.
c. 603.
d. 604.
e. 605.
f. 606.
g. 607.
h. 608.
i. 609.
j. 610.
k. 611.
l. 612.
m. 613.
n. 614.
o. 615.
p. 616.
q. 617.
r. 618.
s. 619.
t. 620.
u. 621.
v. 622.
w. 623.
x. 624.
y. 625.
z. 626.
a. 627.
b. 628.
c. 629.
d. 630.
e. 631.
f. 632.
g. 633.
h. 634.
i. 635.
j. 636.
k. 637.
l. 638.
m. 639.
n. 640.
o. 641.
p. 642.
q. 643.
r. 644.
s. 645.
t. 646.
u. 647.
v. 648.
w. 649.
x. 650.
y. 651.
z. 652.
a. 653.
b. 654.
c. 655.
d. 656.
e. 657.
f. 658.
g. 659.
h. 660.
i. 661.
j. 662.
k. 663.
l. 664.
m. 665.
n. 666.
o. 667.
p. 668.
q. 669.
r. 670.
s. 671.
t. 672.
u. 673.
v. 674.
w. 675.
x. 676.
y. 677.
z. 678.
a. 679.
b. 680.
c. 681.
d. 682.
e. 683.
f. 684.
g. 685.
h. 686.
i. 687.
j. 688.
k. 689.
l. 690.
m. 691.
n. 692.
o. 693.
p. 694.
q. 695.
r. 696.
s. 697.
t. 698.
u. 699.
v. 700.
w. 701.
x. 702.
y. 703.
z. 704.
a. 705.
b. 706.
c. 707.
d. 708.
e. 709.
f. 710.
g. 711.
h. 712.
i. 713.
j. 714.
k. 715.
l. 716.
m. 717.
n. 718.
o. 719.
p. 720.
q. 721.
r. 722.
s. 723.
t. 724.
u. 725.
v. 726.
w. 727.
x. 728.
y. 729.
z. 730.
a. 731.
b. 732.
c. 733.
d. 734.
e. 735.
f. 736.
g. 737.
h. 738.
i. 739.
j. 740.
k. 741.
l. 742.
m. 743.
n. 744.
o. 745.
p. 746.
q. 747.
r. 748.
s. 749.
t. 750.
u. 751.
v. 752.
w. 753.
x. 754.
y. 755.
z. 756.
a. 757.
b. 758.
c. 759.
d. 760.
e. 761.
f. 762.
g. 763.
h. 764.
i. 765.
j. 766.
k. 767.
l. 768.
m. 769.
n. 770.
o. 771.
p. 772.
q. 773.
r. 774.
s. 775.
t. 776.
u. 777.
v. 778.
w. 779.
x. 780.
y. 781.
z. 782.
a. 783.
b. 784.
c. 785.
d. 786.
e. 787.
f. 788.
g. 789.
h. 790.
i. 791.
j. 792.
k. 793.
l. 794.
m. 795.
n. 796.
o. 797.
p. 798.
q. 799.
r. 800.
s. 801.
t. 802.
u. 803.
v. 804.
w. 805.
x. 806.
y. 807.
z. 808.
a. 809.
b. 810.
c. 811.
d. 812.
e. 813.
f. 814.
g. 815.
h. 816.
i. 817.
j. 818.
k. 819.
l. 820.
m. 821.
n. 822.
o. 823.
p. 824.
q. 825.
r. 826.
s. 827.
t. 828.
u. 829.
v. 830.
w. 831.
x. 832.
y. 833.
z. 834.
a. 835.
b. 836.
c. 837.
d. 838.
e. 839.
f. 840.
g. 841.
h. 842.
i. 843.
j. 844.
k. 845.
l. 846.
m. 847.
n. 848.
o. 849.
p. 850.
q. 851.
r. 852.
s. 853.
t. 854.
u. 855.
v. 856.
w. 857.
x. 858.
y. 859.
z. 860.
a. 861.
b. 862.
c. 863.
d. 864.
e. 865.
f. 866.
g. 867.
h. 868.
i. 869.
j. 870.
k. 871.
l. 872.
m. 873.
n. 874.
o. 875.
p. 876.
q. 877.
r. 878.
s. 879.
t. 880.
u. 881.
v. 882.
w. 883.
x. 884.
y. 885.
z. 886.
a. 887.
b. 888.
c. 889.
d. 890.
e. 891.
f. 892.
g. 893.
h. 894.
i. 895.
j. 896.
k. 897.
l. 898.
m. 899.
n. 900.
o. 901.
p. 902.
q. 903.
r. 904.
s. 905.
t. 906.
u. 907.
v. 908.
w. 909.
x. 910.
y. 911.
z. 912.
a. 913.
b. 914.
c. 915.
d. 916.
e. 917.
f. 918.
g. 919.
h. 920.
i. 921.
j. 922.
k. 923.
l. 924.
m. 925.
n. 926.
o. 927.
p. 928.<br

